

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Notranjepolitični prevrat v Rumuniji:

Razpust vseh političnih strank in ustanovitev nove enotne stranke narodnega edinstva

Nova stranka, ki bo pod vodstvom najuglednejših politikov in državnikov, naj združi vse nacionalne sile v državi ter zagotovi uspešno obrambo proti vsem razdiralnim silam na zunan in na znotraj

BUKAREŠTA, 16. dec. br. V Rumuniji je prišlo po dolgotrajnih pripravah do važnega notranje političnega prekreta. Po sinočnji dolgotrajni seji ministrskega sveta pod predsedstvom kralja Karola je bil danes objavljen dekret, s katerim je odrejen razpust vseh obstoječih političnih strank in ustanovitev nove stranke narodnega edinstva. V novi stranki naj se združijo najboljšje nacionalne sile pod vodstvom zaslužnih in izkušenih narodnih voditeljev, da bi se na ta način strnile vse narodne sile in ustvarila močna nacionalna falanga, ki bo mogla odletiti vsem nevarnostim, ki groze državi od zunaj in znotraj.

Po objavljenem dekretu prenehajo z današnjim dnem obstojati vse dosedanje politične stranke. Pri bodočih volitvah bo mogla nastopiti samo nova stranka narodnega edinstva. Vse druge politične organizacije so proglašene za protizakonite in se bo širjenje njihovih idej strogo kaznovalo. Stranko narodnega edinstva bo vodilo 20 uglednih rumunskih politikov s sedanjim predsednikom vlade patriarhom Mironom Cristeom na čelu.

Kakor se doznava, so na ustanovitev nove enotne stranke pristali vsi voditelji političnih strank z edino izjemo Mania in Madiara, ki kot predstavnika narodno zaranistične stranke nista pristala na razpust svoje stranke. Prav tako se je protivil novi stranki vodja liberalne stranke Bratianu, ki pa se je naposled vdal, videč da so vse druge skupine za strnjeno nacionalno fronto. Vsi ostali politiki pa so pristali na razpust svojih skupin in na ustanovitev nove stranke. V političnih krogih pripisujejo izredno važnost dejstvu, da je vstopil v vodstvo nove stranke tudi Mihalake, eden izmed najuglednejših voditeljev narodno zaranistične stranke, ki uživa zaupanje najširših kmečkih množic.

Na sinočnji seji ministrskega sveta pod predsedstvom kralja Karola so bile določene najhitrejšie metode za izvedbo načrta o nacionalnem delu, zlasti glede kmečkovega dela in dela čistih pravih Rumunov. Istočasno je bilo določeno, da se napravim osebam, ki so podvržene reviziji državljanov pravic, uporabijo ukrepi v zaščito nacionalnega dela. V bodoče se bodo take osebe smatrale za tuje. Ravno tako je bilo sklenjeno, da se podpira izselitev židov in bodo njihov odhod kar najbolj pospešili. Glede na revizionistično propagando v inozemstvu je ministrski svet sklenil zgraditi dve radijski postaji v Klužu in Temešvaru, ki bosta odgovarjali na propagando Budimpešte. Glede

sedanjega položaja opozarjajo v političnih krogih v Bukarešti, da Rumunija, ki je zemljepisno v bližini nekaterih držav, ki preživljajo zgodovinsko dobo, ne more gledati ravnodušno na stvari, ki se pripravljajo. Rumunija ne zahteva ničesar in ostaja popolnoma izven strem ljenj, ki se pojavljajo od drugod. Istočasno pa je Rumunija sporočila vsem svoje kategorično stališče: ne zahteva ničesar od drugih, a ravno tako ne bo dovolila nikomur, da bi poskušal vzeti le eno samo ped rumunske zemlje. Sedanje meje Rumunije so za vsakega Rumuna večne. Rumunija ne bo nikdar igrala vloge plena, ki bi se ga hoteli deliti, pa tudi ne vloge predmeta razprav in pogajanj. Ne bo dovolila ničesar, kar bi se tikalo njene suverenosti ali integritete njenih meja.

S tem v zvezi je tudi potovanje člana kronskega sveta in bivšega predsednika vlade Vajde Vocevoe v Berlin. Zatrjujejo, da ima službeno pooblastilo, da službenim krogom Rajha pojasni stališče Rumunije. Vlada je sklenila, da v kratkem izda manifest, v katerem bodo Rumuni pozvani, da dokažejo svojo popolno solidarnost, zbirajoč se okrog kralja v korist države. Vlado priporočajo vseboval ekspozé o programu, ki ga bo vlada izvršila prihodnje leto. Pozvani bodo vsi politiki, ki so igrali kakršnokoli vlogo v političnih strankah v preteklosti, da sodelujejo pri upravljanju države ter bodo imenovani za državne funkcionarje po svoji sposobnosti. Na ta način upa vlada, da se ji bo posrečilo doseči pomirjenje, ki bo olajšalo končno konsolidacijo notranjega življenja v državi.

Delegacija političnih prijateljev g. Julija Maniu-a je v maršalatu dvora izročila spomenico Erdeljevcev, ki so jo pripravljali že dalje časa. Spomenica navaja težak položaj Rumunov v Erdelju in zahteva izboljšanje razmer, v drugem delu pa kritizira novo ustavo.

Prepoved božičnih drevesc
Berlin, 16. dec. e. Prepoved božičnih dreves v Rumuniji je zbudila v nemških krogih veliko pozornost. Splošno smatrajo, da je ta prepoved naperjena proti nemškim manjšinam v Rumuniji, ker je božično drevo simbolični nacionalni nemški običaj. »Der Angriff« in »Berliner Börsen-Zeitung« izražata svoje začudenje, da od te prepovedi niso bili izvzeti Nemci v Rumuniji, ki so rumunske oblasti prosili, da jim dovolijo, kakor druga leta, praznovati božič po starem nemškemu običaju.

Senzacionalna aretacija v Bukarešti

BUKAREŠTA, 16. dec. e. Tu je bil aretiran univerzitetni profesor Henrik Ote-

telisanu, direktor meteorološkega zavoda, in sicer zaradi prepovedane politične akcije.

Zastopstvo Rumunije pri DN ukinjeno

BUKAREŠTA, 16. dec. e. Kakor poročajo »Cuventul«, bo rumunsko diplomatsko predstavništvo v Društvu narodov v kratkem ukinjeno. Rumunski opolnomočeni

minister bo odpoklican. Rumunijo bo zastopalo v Ženevi diplomatsko predstavništvo v Bernu.

Voevod gre v Berlin

Budimpešta, 16. dec. AA. Stefani. Potrjujejo, da bo bivši predsednik rumunske vlade Vajda Voevod kmalu imenovan za rumunskega poslanika v Berlinu.

Odločnost Francije preseneča Rim Odmev Bonnetovih izjav v italijanskem tisku

Rim, 16. decembra. AA. Havas: Odločnost stališča francoskega tiska napram italijanskim zahtevam glede Tunisa, Korzike in Džibutija je izzvala v Rimu nerazpoloženje in razočaranje. Fašistični krogi so pričakovali, da bo Francija branila svoje koristi z manjšo odločnostjo in edinstvo; glavni temelj tega naziranja pa je bila notranja neednost v Franciji. Tudi nedvoumne Bonnetove izjave pred parlamentarnim zunanjepolitičnim odborom niso ostale v Italiji brez učinka. Njegova izjava, da Francija nikdar ne bo odstopila niti pidi svojega ozemlja, se smatra v fašističnih krogih kot »vzmernirjav«, istočasno pa tudi kot »malo važna«.

»Triumf« piše, da slabo pozna italijanski narod tisti, ki misli, da bi grožnja oboroženega konflikta lahko odvrgla Italijo od njenih zahtev, »ki bodo nazadnje vendarle urešiceni«. Italija je že bila kos vsemu svetu, ki se je združil proti njej za časa abesinske vojne.

»Stampa« piše mirne in pravi, da mora spodnesti tla dvoumnosti, s katero se igrajo nasprotniki Italije, namreč dvoumnosti o nevarnosti kakšnega napada ali pa

dvoumnosti o zahtevah, ki jih polagamo na srce pravici.

O stališču angleških konservativnih krogov pa piše italijanski tisk, da bo Anglija posredovala pri francoski vladi, naj zadosti italijanskim zahtevam v Tunisu.

London, 16. decembra. AA. Jutranji listi poudarjajo opozorilo, ki ga je francoski zunanji minister Bonnet naslovil na Italijo, kakor tudi na potrditev izjave, katero je dal Delbos 4. decembra 1938. S to izjavo se objavlja Veliki Britaniji francoska pomoč za primer neizvzanega napada. Prav tako posvečajo listi veliko pozornost Chamberlainovi izjavi v zvezi s Tunisom. »News Chronicle« pravi, da so italijanske zahteve povezane med seboj in da so kolonialne zahteve tisti novc, s katerim hoče Italija pridobiti za generala Francja priznanje pravic vojvoječe se stranke. List pravi dobesedno: Nikakor se ne da ločiti španski vprašanje od vprašanja Tunisa. Fašistična zmanja v Španiji bi spravila v veliko nevarnost francoske interese, enako pa bi ogrožala tudi naše interese, kajti ministrski predsednik je v tork povedal, da so interesi obeh narodov istovetni.

Bliža se hud mrzli val Iz Sibirije se širi preko Poljske proti Srednji Evropi

PARIZ, 16. dec. e. Iz Moskve poročajo, da se je v severnem področju Urala pojavil nenavaden oster val arktičnega mraza, zaradi česar se je barometer dvignil na rekordno višino 800 mm. Val je povzročil nenavaden hud mraz in zabeležene so temperature do -40° C. Mrzli val se pomika proti poljski

vhodni meji, tako da je verjetno, da bo že v prihodnjih dneh zajel Srednjo Evropo.

BEOGRAD, 16. dec. e. Po več dneh precej močne košave s suhim vremenom je danes v Beogradu prvič zapadel sneg. Sneg je precej južen in je po ulicah velika brozga.

Francoske priprave v Tunisu

Rim, 16. dec. e. Listi prinašajo obširna poročila o francoskih vojnih pripravah v Tunisu. Po teh informacijah sta v Bizerti koncentrirani dve eskadri križark in rušilcev in mnogo podmornic, ki križarijo ob tuniški obali. Poleg tega v Bizerti kakor tudi na drugih važnih strateških točkah neprestano kontrolirajo obalo številni hidroplani, a mnogo delavstva je zaposlenega pri gradnji obrežnih utrd. V Tunisu prihajajo nove čete.

Kongo se utrjuje

BRUSELJ, 16. dec. e. Glavni poveljnik belgijskega Konga je dal dopisniku pariškega »Soleila« izjavo, v kateri pravi, da je ta kolonija zdaj popolnoma utrjena, tako da bodo v kratkem izpolnjene vse njene potrebe glede narodne obrambe. Predvsem so stremeli za tem, da je Kongo tudi popolnoma varen pred napadi iz zraka.

Amerika podpira Kitajce

Newyork, 16. dec. AA. Reuter. Iz zasebnega vira poročajo, da so pristojni krogi v načelu sprejeli predlog, da se trgovinski krediti Kitajski zaradi nabave blaga v Ameriki povečajo na 25 milijonov dolarjev. Pričakujejo se odobritve Roosevelta. Kakor se je zvedelo, je kitajsko zastopstvo prvotno prosilo za kredit v višini 50 milijonov dolarjev.

Proračunska razprava v Franciji

Pariz, 16. dec. br. Francoska zbornica je včeraj popoldne ob 17. pričela razpravo o proračunu za leto 1939. Proračunska razprava bo izvedena po skrajšanem postopku. Razpravljali bodo o posameznih resorih, tako da bo proračun pri poslanskih zbornici in senatu sprejet najkasneje do 31. t. m.

Litva ne da Klajpede Nemčiji

Kovno, 16. dec. AA. Reuter. Litovski zunanji minister je izjavil dopisniku Reuterja, da litovska vlada že vnaprej odbija vsako diskusijo o nezakonitem urejanju klajpedskega vprašanja. Če bo potrebno, bo Litva storila vse, da zaščiti obrambo in nedotakljivost svojega ozemlja. Ker pa se status o Klajpedi razlikuje tolmachi, priporoča Litva, naj vse države, ki so podpisale ta status skupno z Nemčijo in Litvo, dopuste tako rešitev, ki bi zadovoljila Litvo in Nemčijo. Litva zahteva samo popolno izvedbo tega statusa.

Vseameriška konferenca v Limi

Lima, 16. dec. AA. Havas. Ameriško zastopstvo je na vseameriški konferenci vložilo predlog za sklenitev pogodb, ki naj okrepi dosedanje ameriške sponzurne ohranitvi miru. Zelo je bilo opazeno, da ameriško zastopstvo še ni predložilo nobenega gospodarskega načrta.

Cordell Hull je imel konferenco z vsemi delegati o izjavi, ki se tiče splošne politike ameriških držav. Dopisnik Havasa je izvedel, da bo ta izjava poudarila potrebo, da se ameriške države povetujejo za vsak primer, ko bi bil mir ogrožen.

„Jadranski dnevnik“ ustavljen

Split, 16. dec. e. Beograjsko »Vreme« poroča: Državno tožilstvo v Splitu je prepovedalo nadaljnje izhajanje tukajšnjega dnevnika »Jadranski dnevnik«, ker je v posebni izdaji 13. t. m. objavil netočne rezultate skupščinskih volitev. List je bil glasilo splitskega bana dr. Tartagile.

Kralj Karol II.

Pod njegovim vodstvom je včeraj rumunski ministrski svet sklenil važne notranje politične reforme, ki naj omogočijo preporod Rumunije ter njeno učvrstitev na znotraj in na zunan

Hitler bo odgovoril Chamberlainu

Pariz, 16. dec. e. Berlinski dopisnik »Paris Midia« objavlja vest, da bo nemški veleposlanik v Londonu pozvan, da referira o angleško-nemških odnosih po govoru ministrskega predsednika Chamberlaina na banketu tujih novinarjev v Londonu. Ta poziv pa ne pomeni, kakor v Berlinu izrecno poudarjajo, njegov definitivni odpoklic. List nadalje poroča, da bo Hitler osebno odgovoril na Chamberlainovo izjavo, popreje pa bo še propagandni minister Gobbels govoril o zunanje politični situaciji.

Litvinov pride vendarle v Varšavo

VARSAVA, 16. dec. e. Kljub demantijem poljskega tiska se še nadalje trdovratno vzdržuje vest, da bo Litvinov v kratkem obiskal Varšavo. Baje bo prišel v drugi polovici januarja. Ali bo poljski zunanji minister Beck obiskal Moskvo, še ni znano.

Italija in sueški prekop

RIM, 16. dec. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Kljub ogromnim dobičkom družbe, ki vodi upravo Sueškega prekopa, je ta družba samo malo znižala tranzitne takse. V aprilu je namreč znižala takso za en šiling pri toni in to za tovrstne parnike. Nova znižanja, ki so bila objavljena včeraj, so tudi samo omejena. Po novi ceni se taksa za tranzit tovornih parnikov znižuje od 0.6 funtov na 0.59 funtov, za parnike, ki vozijo proti vzhodu pa od 0.3 funtov na 0.210, za potnike pa od 0.6 na 0.59. To znižanje je smešno, ker se prav nič ne strinja z zvišanjem dohodkov te družbe zaradi tega, ker se italijansko kolonialno cesarstvo tako hitro razvija. Francija je v prometu skozi ta prekop šele na petem mestu, dočim je Nemčija, ki je z mirovno pogodbo izgubila kolonije, na tretjem mestu. Vsa ta znižanja tarif in ves položaj dokazujejo, da je stanje pri vodstvu Sueškega prekopa gotovo abnormalno.

Chvalkovsky obolel

Praga, 16. dec. AA. Havas. Zunanji minister Chvalkovsky je zbolel in je zato odgodil obisk v Berlinu. Chvalkovsky ne bo mogel iz Prage pred novim letom.

Propagandno ministrstvo v Pragi

Praga, 16. dec. AA. Havas. Minister brez portfelja inž. Havelka je bil določen, da vodi ministrstvo za tisk in propagando.

Razpust telovadnih organizacij na Slovaškem

PRAGA, 16. dec. e. Kakor poročajo iz Bratislave, je slovaška vlada razpustila vsa telovadna društva, tako Sokola, kakor tudi Orla in delavske telovadne organizacije. Edina organizacija, ki je dovoljena, je Hlinkova garda. Prepoved se ne tiče edine organizacije nemških telovadcev.

Borzna poročila.

Curih, 16. decembra. Beograd 10, Pariz 11.65, London 20.69, New York 442.375, Bruselj 74.55, Milan 23.275, Amsterdam 240.40, Berlin 177.37, Praga 15.125, Varšava 83.25, Bukarešta 3.25.

Hitler o gradnji avtomobilskih cest in modernih utrd v Nemčiji

Pri gradnji utrd je delalo 400.000 ljudi

BERLIN, 16. dec. AA. Vodja in kancelar rajha Hitler je imel sinoči govor pred 3.000 delavci, ki so sodelovali pri graditvi avtomobilskih cest v Nemčiji.

Takoj uvodoma je Hitler poudaril, da so postala sedaj motorna vozila največje prometne sredstvo. Avtomobil ljudskega tipa bo koristil mnogim milijonom ljudi. Ta razvoj bodo podpirale tudi številne nove avtomobilske ceste. Zato smo morali ravno glede motorizacije prometa največ storiti. Cestna dela pa so pritegnila ogromno število delavcev v razvoj proizvodnje. Tako je eno kolo vrtele drugo. Kajti brezposelnost, je rekel Hitler, se ne odstranjuje z denarjem, ampak s proizvodnjo. V drugih državah so problem brezposelnosti začeli reševati ravno obratno, število brezposelnih je rastle, denar pa je izgubljal svojo vrednost.

Samo v enem ni bilo mogoče doseči zboljšanja in to je pri prehrani. Mi, je poudaril Hitler, črpamo iz nemških njiv več kot pa katerikoli drugi narod na svetu. Toda tudi to ima svoje meje. Zato moramo računati z vsemi dejstvi. In v okvir dejstev spada tudi točna presoja naše okolice.

Med burnim odobravanjem je Hitler v zvezi s tem še izjavil: Poznam samo eno načelo in to je, da hočemo, da bi bila Nemčija tako močna, da nas nikdo ne bi mo-

gel uničiti. V tem oziru pa je potrebno, da predvsem organiziramo svoj konzum, tako da bi lahko z lastnimi sredstvi krili lastno proizvodnjo.

Te avtomobilske ceste pa imajo tudi svojo psihološko vrednost. Kajti ravno na ta način se je med nami začel širiti nov duh skupnosti. Pa tudi zidanje delavskih barak v zvezi z avtomobilskimi cestami je samo začetek. Ta razvoj bo pokazal vse svoje sadove šele čez 40, 50 ali pa 60 let. Zboljšati pa moramo tudi izkoriščanje svobodnega časa.

Hitler je govoril še o tem, kako se na zapadni meji grade utrdbe in v zvezi s tem izjavil, da je te utrdbe vsilili Nemčiji zunanji svet. Te utrdbe bodo take, kakor jih dozdaj svet še ni videl. Te utrdbe niso kopija tujih utrdb nego plod nemškega razumevanja. Včasih je pri teh utrdbah delalo približno 400.000 ljudi. Temu se moramo zahvaliti, da je bilo zedinjenje nemškega naroda opravljeno v zadnjih mesecih. To je tudi razlog zato, da ta naš režim nemške skupnosti nikdar več ne more prenehati.

Ob koncu se je Hitler zahvalil vsem tistim, ki so pomagali pri avtomobilskih cestah. Med svojim govorom je bil Hitler često prekinjen z navdušenim odobravanjem navzočega delavstva.

Kaj vse izvažamo in uvažamo

Izvažamo zlasti pridelke in kmetijske izdelke, uvažamo pa industrijske izdelke

Ljubljana, 16. decembra. Če hočemo spoznati gospodarske razmere v državi, moramo tudi vedeti, ali predvsem vedeti, kaj izvažamo in uvažamo. Statistika nas pouči, da bi nam marsičesa ne bilo treba uvažati, da bi lahko šli povsem izvoz nekaterih vrst blaga. Med izvoznimi artikli so na prvem mestu žito, les in rude ter rudnine. Precej izvozimo tudi žive, jaje in perutnine. Letos smo izvozili v prvih devetih mesecih v primeri z lanskim izvozom zelo malo pšenice, in sicer samo 63.104 ton, med tem ko smo je lani v enakem razdobju izvozili 291.295 ton. Vrednost lani izvoženega pšenice je znašala 513.911.000, letos pa 118 milijonov 965.000 din. Nekoliko manj smo letos tudi izvozili koruze kakor lani, ko je znašal izvoz 508.032 ton v vrednosti 463 milijonov 824.000 din, letos pa 453.278 ton v vrednosti 465.012.000 din. Moke ne izvažamo mnogo; lani smo je izvozili v devetih mesecih 4.591 ton, letos pa 9.141 t v vrednosti 27.753.000 din. Precej izvažamo povrtnine, čeprav bi je bilo mnogo več, če bi bile prometne razmere ugodnejše. Količina je bila letos skoraj enaka kakor lani: lani 19.355 ton, letos 19.766, toda vrednost je bila lani večja, znašala je 29 milijonov 51.000 din, letos pa samo 28 milijonov 744.000 din.

Se vedno premalo izvažamo svežega sadja, čeprav bi Jugoslavija lahko postala najpomembnejša izvoznica jabolk, pa tudi grozdja. Lani smo izvozili 20.358 ton svežega sadja, letos pa 28.982 t. Vrednost lani izvoženega sadja je znašala 51 milijonov 20.000 din, letos pa 67.195.000 din. Zelo malo izvažamo vina. Lani smo ga izvozili v vrednosti 2.932.000, letos pa 5 milijonov 290.000 din. Zanimivo je, da je vrednost letos izvoženega nepredelanelega tobaka znašala skoraj toliko kakor izvožene pšenice, in sicer 118.578.000 din. Lani smo ga izvozili 3549, letos pa 4161 ton. Vrednost izvoženega hmelja je mnogo nižja, kakor bi kdo sodil po tem, kako veliko pozornost posvečajo hmelju v gospodarskih rubrikah. Lani smo ga izvozili 884 ton v vrednosti 18.228.000 din, letos pa 1248 ton v vrednosti 22.963.000 din. Precej pomemben je pa v bilanci naše zunanje trgovine izvoz lanenega predela, ki smo ga lani izvozili 16.790 ton v vrednosti 142.415.000 din, letos pa nekoliko manj 12.212 ton v vrednosti 105.408.000 din. Eden najpomembnejših izvoznih artiklov so prašiči. Lani jih je naša država izvozila 212.050 v vrednosti 292.746.000 din, a letos znatno manj, le 176.601 v vrednosti 245.663.000 din. Vrednost letos izvoženih goveje živine znaša približno toliko kakor vrednost izvoženih konj, in sicer 56 milijonov 56.000 din, vrednost konj pa 53 milijonov 88.000 din. Toda lani je vrednost izvoženih goveje živine znašala dvakrat več, 126.309.000 din. Visoko vrednost pa dosega tudi izvozno sveže in predelano

meso; lani ga je bilo izvoženega 10.840 ton v vrednosti 137.698.000 din, letos pa 10.294 ton za 139.775.000 din. Kako velikega pomena je perutninarstvo, sprevidimo že po tem, da je bilo letos izvoženo iz naše države 14.274 ton jaje v vrednosti 143.300.000 din, lani pa 11.173 ton za 103.373.000 din. Razen tega smo letos izvozili perutnine v vrednosti 31.224.000 din in perja za 38 milijonov 799.000 din.

Največjo vrednost med vrstami izvoženega blaga je dosegel tabak, in sicer 488.313.000 din (576.285 t), a lani celo 664.289.000 din (728.890 t). Naša država izvažala cement celo v Nemčijo, Indijo, Egipt in Italijo, vendar vrednost in količina izvoženega cementa ne znašata toliko kakor nekateri mislijo: lani je bilo izvoženega 119.210 ton cementa v vrednosti 29.868.000 din, letos pa 134.824 t v vrednosti 33 milijonov 803.000 din. Veliko vrednost pa ima izvozni baker; lani 354.069.000 din (26.460 t), letos pa 284.361.000 din (23.715 ton). Omeniti je treba še rude, ki jih je bilo letos izvoženih 1.067.986 ton (lani 1.149.258 t) v vrednosti 296.858.000 din (lani 410.470.000).

Našo zunanjo trgovino najbolj obremenjuje uvoz bombaža in izdelkov iz njega, uvoz volnenih tkanin, izdelkov iz železa, strojev in elektrotehničnih materialov. Surovoga bombaža smo letos uvozili 13.618 ton (lani 13.614 t) v vrednosti 170.951.000 din, bombaževinastega predela pa 11.059 ton (lani 13.929) v vrednosti 268.115.000 din. Sem spada še uvoz bombaževinastih tkanin v vrednosti 135.717.000 din. Čeprav je tekstilna industrija v naši državi že zelo razvita, uvažamo še vedno mnogo tekstilnih izdelkov. Volnenih tkanin smo letos uvozili 937 ton v vrednosti 143.188.000 din. Zanimivo je, da uvažamo celo sol, čeprav smo obmorska država. Letos smo je uvozili (kamene in morske) za 8.312.000 din. Precej uvažamo tudi južnega sadja; letos 12.282 ton v vrednosti 38.085.000 din. Uvoz izdelkov iz železa znaša letos 240.580.000 din, a k temu je treba še pristeti uvoz nepredelanelega in delno predelanelega železa v vrednosti 108.520.000 din in železnih tračnic ter raznega železnega materiala v vrednosti 31.889.000 din. Premoga smo letos uvozili 394.408 ton v vrednosti 148 milijonov 873.000 din. Vrednost uvoženih strojev in pristojev pa znaša celo 425 milijonov 569.000 din. Elektrotehniškega materiala smo uvozili v vrednosti 130.799.000 din. Precej smo izdali tudi za prevozna sredstva, in sicer 210.492.000 din.

To so številke o vrstah blaga, ki ga izvažamo, odnosno uvažamo največ. Na prvi pogled je očitno, da izvažamo predvsem pridelke ter kmetijske izdelke, uvažamo pa industrijske izdelke. Naša zunanja trgovina je zadnje čase nekoliko pasivna, kar nas mora skrbeti, ko je hkrati velika potreba po uvozu nekaterih surovin in industrijskih izdelkov.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Petek, 16. decembra: ob 15. uri: Potopljeni svet. Djalaka predstava. Globoko snižane cene ob 14 din navadno.
Sobota, 17. decembra: Dobruša. 1916. Red B.
Nedelja, 18. decembra: ob 15. uri: Brezov gaj. Isvan. Znižane cene. Ob 20. uri: Zene na Niskavuriju. Isvan. Znižane cene.
Ponedeljek, 19. decembra: zaprto

OPERA
Začetek ob 20. uri
Petek, 18. decembra: zaprto
Sobota, 17. decembra: Kapljice za ljubezen. Gostovanje tenorista Christy Solarija. Red A.
Nedelja, 18. decembra: ob 15. uri: Roky. Isvan. Ob 20. uri: Gioconda. Gostovanje Vere Majdičeve. Premierski abonma.
Ponedeljek, 19. decembra: zaprto

Tenor Christy Solari bo gostoval v soboto, dne 17. t. m. na našem odru v Donizettijevi operi »Ljubavi napoj« (Kapljice za ljubezen). Christy Solari je brezdolna najodličnejši tenorist, kar smo jih slišali na našem odru. Po več kot dvomesečnem bolehanju je popolnoma okreval in bo soper nastopil pri nas. Ostala zasedba kakor običajno, z ravnateljem Betetom kot Dulcamaro na čelu. Dirigent: ravnatelj Polič, ki je delo tudi zrežiral.

Vlomi v mlekarno pojasnjeni

Škofja Loka, 13. decembra. Ali je bil v loški mlekarni ukraden kak milijonov število ali manj, bo že ugotovila pri svoji natančnosti mlekarica druga, bolj razveseljena pa je, da so tatvine v loški mlekarni pojasnjene, za kar gre glavna zasluga vztrajnosti škofjeloških orožnikov. Od 20. novembra je bilo v mlekarno trkrat zaporedno vlomljeno, kar je dalo slutiti, da je na delu vedno ena in ista oseba. Ker so se prvi vlomi posrečili, je to bržčas vlomilci dalo poguma, da je vlomil v mlekarno še četrty in sicer pretekli teden, v noči na petek. Četrty je pa imel smolo. Mlekarica je bila namreč zastražena. Ob eni zjutraj se je pripeljal k mlekarici. Straža ga je pustila nemoteno naprej, da vidi, ali gre za pravega ptička. Ta pa se je medtem jadrno povzpela na mizo in naprej na hodnik, kakor je izvelkel dielo in prišel z njim odprati okno. Odprl ga seveda ni, kajti v tiho noč je odjeknil klic komandirja orožniške stanice, ki je povzal vlomilca naj zleze doli sicer da bo streljal. Fantič na hodniku se je pokoril, dielo mu je od strahu že preje padlo iz rok, in molče je zlezel na tla. Komandir ga je odvedel v občinski zapor, kjer je počakal do naslednjega jutra. Vlomilca so seveda takoj spoznali in bilo je nemalo presenečenja, ko so videli za koga gre. Skesano je fant priznal svoje grehe. Zagovarjal se je z lakoto. Škoda, ki jo je povzročil svedrovec, znaša nekaj manj kot 300 din.

Iz Poljčan

Iz občinske pisarne. Občinski urad razglašja, da je v kraju Zg. Breznica, občina Laporje, ugotovljena na enem dvorcu svinjska rdečica. Opozarja, da bo banska uprava letos podprla akcijo za zatiranje škarnice s tem, da bo po svojih proračunskih možnostih dala posebne nagrade. — Prošnje, kolkovane z banovinskimi kolektom 10 din je treba vložiti najkasneje do 10. februarja 1939. — Naročila sadnih dreves in trsnega materiala se sprejemajo na občini, kjer se dobe tudi podrobna navodila in cene. — Semenski krompir in oves bo oddajala banska uprava. Naročila sprejema občina do konca decembra s tem da je treba za vsak kg ovsu položiti kavoj 50 par, za kg krompirja pa 20 par. Krompir in oves bosta naročena po tržni in ne po nižnji ceni. — Zigosanje sovov bo 19. decembra v Sl. Bistrici. Vsak prodajalec božičnih dreves se opozarja, da more vsiti prodajo na trgu. — Do 24. decembra bo občinska pisarna odprta za stranke samo v dopoldanskih urah.

Iz Gornje Radgone

Zadnja pot Vincenca Vrtnjaka. V petek je bil položen k večnemu počitku upokojeni poštni poduradnik Vincenc Vrtnjak. Ni mu bilo dano, da bi bil dalje časa užival zasluženi pokoj, v katerega je stopil oktobra 1936. Izčrpan po naporni službi. Do prevrata je služboval v raznih krajih, kakor v Gradcu, Leobnu, Lipnici in Mariboru, toda ob prevratu je takoj zaprosil za premešitev ter bil dodeljen našemu poštnemu uradu v mestu Radgoni, ki je bilo zasedeno po našem vojaštvu do leta 1920. Tu je bila njegova služba radi pomanjkanja moči silno naporna. Železniške zveze z Ljutomerom sploh ni bilo, zato je moral spremljati vsakodnevno od ranega jutra do poznega večera poštno opravilo v oddaljeni Ljutomer in obratno na navadnih vozovih. Takrat si je nakopal precej prehlada in bolezni. Ko je bila leta 1920 ob Aninem evakuirana Radgona, je prešel tudi pok. Vrtnjak s poštno upravo v Gornjo Radgono, kjer je služboval vse do svoje upokojitve na splošno zadovoljstvo. Kako priljubljen je bil, je pokazalo številne spremembe na njegovi zadnji poti. Njegovi sotočarji so ga nosili, pred njo žalosti pa je zapel pevski zbor železnikov »Vigred se povrne«. Po opravljenih cerkvenih obredih se je ob odprtem grobu poslovil od pokojnika ter orisal njegove zasluge pokojnikov tovariš g. Znidaric in Ljutomera, pevski zbor pa je zapel »Nad svedomci. Bodi mu lahka domača zemlja!«

Škofjska božičnica. Škofsko društvo priredilo letos vsaj šolski dec. božičnico in bo pri tej priliki obdarovana zlasti revna šolska deca z raznimi oblačili, s električnimi pa vna deca. Nabirala akcija članstva in šolskega naklonjenega občinstva je dosegla zelo lep uspeh. Letos bo prireditev v društveni sobi pod latinsko streho s pestrin programom in sicer v nedeljo 18. decembra ob 15. urah. Vabljeno vse članstvo in šolskega naklonjenega občinstvo. Vsem in vsakomur, ki je prispeval v fond za obdaritev revne šolske dece, izreka društvo bratsko zahvalo.

Delavstvo ob 20 letnici Cankarjeve smrti Lepa spominska prireditev društev »Vzajemnost« in »Zarja«

Ljubljana, 16. decembra. O Cankarju zadnje čase precej pišemo, vendar se ni bilo nobene večje prireditve v počastitev njegovega genija ob 20 letnici pisateljeve smrti. Zdi se, da je meščanska sredina vselej nekoliko v zadregi, ko se sreča s Cankarjem, tudi po njegovi smrti. Nasprotno se pa delavstvo z iskrenim ponosom sklicuje nanj in ga spoštuje ter ceni, kakor zna le ljudstvo svoje najboljše. O sročnji delavski prireditvi društev »Vzajemnost« in »Zarja«, moramo reči predvsem, da je bila dostojna počastitev Cankarjevega spomina, lepa ter pristrana že zaradi tega, ker ni imela značaja uradnih slovesnosti. Program je bil pester, vendar dovolj enoten. Posrečen je bil celo venček slovenskih narodnih pesmi, ki jih je odigrala godba »Zarje«, čeprav bi morda kdo sodil, da takšni komadi niso povsem v skladu z značajem prireditve; naše narodne pesmi pač najbolj izražajo slovenskega duha, ki se mu je Cankar izmed naših pisateljev najbolj približal, da bi najbrž kakšna »resnejša« skladba ne bila primernejša.

Na sporedu je bilo več recitacij, ki pa nikakor niso bile šolske; posebno Polde Demšar, ki ga poznamo že kot zelo dobrega igralca iz časa vprizoritve »Hlapca Jerneja« v Delavski režiji, je zopet dokazal svoj igralski dar. Zlasti v pridigi iz Martina Kačurja. Ivan Vuk je napisal po Cankarjevem besedilu učinkovito enodejanko »V tem«. Nastopila je 6-letna Danica Kukmanova, ki je zelo pogumno, pa tudi naravno odigrala svojo vlogo. Učinkovala je tudi recitacija »O, domovina«.

Iz Celja

O človeških razah izven Evrope bo predaval docent dr. Božo Škerlj iz Ljubljane v ponedeljek 19. t. m. ob 20. na ljudskem vseučilišču v risalnici meščanske šole. Predavanje bodo spremljale lepe sklopitne slike. Udeležite se tega zanimivega in poučnega predavanja v čim večjem številu! — Škafarska božičnica z akademijo bo v telovadnici blivše okoliške šole v nedeljo 18. t. m. ob 16. in ne danes, kakor je bilo prvotno javljeno. — Kam je izgnila zlatina? Zlatarica ga. Davidovčeva v Celju je prejela celjski policij, da je poslala v ponedeljek zlate verižice neke trvdki v Zagreb na ogled. Ko je omenjena trvdka v torok prešla skatlo, v kateri je bila ga. Davidovčeva poslala verižice, so ugotovili, da je bilo iz skatle izginito 55 belozlatih ovratnih verižic in ena rumenozlata verižica v skupni vrednosti 10.000 din. Policija je ukrenila vse potrebno, da pojamni zagonekno tatvino. — Umrl je v četrtek v Celju 75 letni čevljarški mojster Josip Potnik, ki je več desetletij služboval pri mestnem pogrebem zavodu. V celjski bolnici je umrl v sredo 45 letna posestnikova žena Marija Hercegovca z Mrzelga polja pri Jurklostru, v četrtek pa 69 letna zasebnica Marija Kolmanova iz Trnovelj pri Celju.

Iz Maribora

Otvoritev muzeja. Meščanski pokrajinski oddelek mariborskega muzeja bo svečano odprt v nedeljo 18. t. m. ob 11. — Ljudska univerza v Mariboru. Drevi ob 20. bo čital iz svojih del Jus Kozak, pisatelj iz Ljubljane. — Iz društvenega življenja. Pri Ortu je bil predmnožnim občni zbor zavarovalnice Drava, ki ga je vodil poslednjič podpredsednik g. R. Goluh. Pri volitvah so bili izvoljeni šef primarij dr. Dermovšek za predsednika ter kavarnar šerac in dr. Cazafora kot odbornika. Občni zbor je potekel v znamenju soglasnosti vseh udeležencev. — Rabljaten vrtnar. Včeraj se je vrčala delavka Marija Roginova s sinovoma Antonom in Josipom ter hčerko Ivano domov. Šla je preko bivšega Rosenbergovega posestva proti Tržaški cesti. Bilu železniške prelaza na Ptuiški cesti je družino dohitel vrtnar Josip Madjar s Tržaške ceste 64. V rokah je imel gnojne vile, bil je zelo razburjen in je kričal: Vi ste tisti, ki kradete solato. Najprej je Roginovo udaril s vilami po glavi, nato pa jo je zadel s tako silo v dlan roke, da so končice izstopile na drugi strani. Sinova in hčerka so hoteli mater braniti, a so jo vsi skupili. Pobesneli vrtnar je udaril hčerko tako močno po glavi, da se je nezavestna zgrudila na bližnji železniški tir, nato pa je navadil še na sina Antona. Na kraj razburjenega dogodka je prišel bližnji stražnik, ki je pobesnela vrtnarja aretiral in odpeljal na stražnico. Epilog tega dogodka bo na sodišču.

Z Jesenic

Smrt simpatične mladice. Po kratki in mučni bolezni je v starosti 23 let umrla gđ. Angela Vovkova, hčerka g. Jožeta Vovka, hišnega posestnika v Industrijski ulici. Pokojna je bila zelo marljivo in simpatično dekle. Bila je močna opora svoji materi, ki že več let trpi na težki bolezni. Bodi ji obranjen blag spomin, težko prizadetim preostalim pa naše globoko sožalje. — Proslava 30 letnice obstoja NSZ. Jeseniška podružnica NSZ bo v nedeljo 18. decembra ob 20. v Škofskem domu slovesno proslavila 30 letnico obstoja NSZ in 20 letnico obstoja Jugoslavije. Na sporedu je koncert društvenega tamburaškega zbora, pozdravni govor, samospeli gđ. Markizetijeve in Ferjanove, na violino pa bo podal dev. koncertni točki g. M. Bertonec. Spored pa bo zaključila scena — Prasmik dela, ki jo je prevel g. Jaka Spicar. Po oficijelni proslavi bo prosta zabava s plesom. — Posredni večer za ženskimi delavcem. V soboto 17. t. m. ob 20. bo v tovarniški restavraciji slovesna izročitev priznanih listin in nagrad onim predelavcem in delavcem, ki so pri KID nepretrgoma zaposleni preko 40 let. Letos prejmejo priznane listine in denarne nagrade naslednji žilantisti: Kled Jakob, Ravnik Stefan, Justin Franc, Korodac Janez, Vrdanek Tomaž, Kristan Franc, Mirtle Janez, Janec Sporn, Koc Jakob, Ambrož Vinko, Erbenk Jernej, Kunstelj Jože, Sranc Miha, Luken Anton in Tarman Janez.

Beleznica

KOLE DAR
Danes: Petek, 16. decembra katoličani: Albina, Adela
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Trojica v snegu
Kino Slo: Charlie Chan na dirkah
Kino Union: Glavna priča
Kino Moste: Rose Marie
Diplomirani tehnik izredni občni zbor ob 20. v mali dvorani restavracije »Zvezdec«
Interni produkcija državne konservatorije ob 17. v Hubadovi pevski dvorani Glasbene Matice
Umetniška razstava Kos-Maleš-Gorše v Jakopičevem paviljonu
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

SPORT

SLUŽBENE OBJAVE GORENJSKE ZIMSKOSPORNE PODZVEZE NA JESENICAH
Črtanje iz članstva GZSP. Iz članstva se črta šolsko društvo Ljubno pri Podnartu, ker je prostovoljno izstopilo. Razstava podzveze: Razstava daril od klubov in tekmovalcev GZSP, ki se je nameravala prirediti v tekočem mesecu, se zaradi prevelike zapositve s pripravami za naš zlet odloži na konec letošnje sezone. O tem se obveščajo vsi klubi, ki so prijavili svoje sodelovanje na tej razstavi. Klube, ki se sedaj niso odzvali, pa pozivamo, da preko sezone zberejo gradivo, ki smo ga zahtevali v posebni okrožnici in naj ga do konca februarja dostavijo podzvezi.
Smučarski učitelji: Na sestanku učiteljev s teritorija podzveze. Sestanek se vrča se osmje posebna sekcija smučarskih učiteljev pod okriljem podzveze. Pripravljen odbor vodi tov. Praček. Za nedeljo, dne 18. t. m. je sklican sestanek vseh učiteljev iz teritorija podzveze. Sestanek se vrči ob 10. dop. v lokalni podzvezi v hotelu »Pošta« na Jesenicah. Na dnevnem redu je formalno osnivanje sekcije in razprava o tekočih zadevah. Uprava GZSP.

Iz Škofje Loke

Ženski odsek škofjeloškega Sokola je postal v našem društvenem življenju edinstven, ki se prav krupno uveljavlja. Sestre so v svojem krogu prav pridno poprijele za delo. Vodstvo ženskega odseka je prevzela sestra Andreja Grumova, ki ji pomagajo posebni, nalašč za ta odsek izvoljeni odbor. Ženski odsek organizira govore pred vrsto, vodi nadzor naraščajoč, se posveča nabirani akciji za manj premožne sestre, ima v našrtnu specialna predavanja za ženske svet, uvaža pa tudi sestrskve večere. Prvi tak estradni večer, ki je zelo lep uspel, je bil v petek. Sestre so si porazdelile delo tako, da je prva skupina imela opravka v sokolski kuhinji z drobnim pečivom, dočim je druga pletla. Drugi sestrski večer je napovedan za drevi. Sestre se bodo seznanjale tudi s serviranjem za male zakuske in podobno. V našrtnu je tedaj oblika vsakega večera, kar pa je še lepše, besede prehajajo v dejanja. Na prvem sestrskem večeru se je zlasti izkazala plemenita sokolska pripravljenost. Alojzije Šinkove, soproge II. podestarske Sokola br. Steva Šinka. Lepemu stremljenju naših sokolskih sester želimo čim več uspehov!
Hitro izsleden tat. V oni noči, ko je padel v roke varnostnih organov tat, ki je strasil v mlekarni, so izsledili še drugega nepridiprava. Po Pojanski cesti je privozil v mesto 20-letni delavec Vinko M., doma iz Lipice. Fanta so ustavili in ga povprašali, kako je z njegovo kolearsko knjižico. Vinko je prišel v zadrego in je moral v loški občinski zapor, a kolo mu je bilo zaplenjeno. Naslednjega dne so dognali, da je kolo last posestnika Franceta Tavčarja iz Poljan. Tavčar je bil stopil omenjenega večera v Srednji vasi v Čadežovo gostilno in prisionil kolo na steno. To priliko je Vinko izkoristil in kolo ukradel. Vinka so pridržali zaenkrat še v zaporu, da polzevedo, kako je še sicer z njim.
Prvi snež. Medtem, ko se je mladina vaa razgrana povsela prhoda bradatega dobrotnika Miklavža, nam je nasulo svoj dar tudi nebo. Dobili smo vprav na 6. decembra prvi sneg. Ker je britisnil mraz, je bila hoga zaradi porednih let nevarna. Po Polhograjskih dolomih, zlasti okrog Ornega vrha in Pasje ravni je zapadlo snega do gležnjev, na zametih pa ga je bilo treba gasiti tudi že do kolen. Novega snega zadnje dni nismo dobili, pa je zato prvi posrnav zime malone že izginil.

Slovenska študentka o Angliji

Predavanje ge. Marije Vilfanove pod okriljem Društva absolventov trgovskih šol

Ljubljana, 16. decembra. Društvo absolventov trgovskih šol je priredilo snoci lep večer, na katerem je predavala ga. Marija Vilfanova o svojih vtisih iz Anglije. Povojna generacija naših študentov, je dejala predavateljica, je romala v Pariz. Zato se nam je vse, kar je francoskega, približalo in odtegnili smo se nemškemu vplivu. Dočim nam je postalo potovanje v Francijo nekaj vsakdanjega, je ostala Anglija za nas še vedno neznan in imamo o njej zelo nedoločne pojme. Kakšna je v resnici dežela, ki je tako neznansko bogata, njeni ljudje pa potujejo po svetu v obnošenih oblekah in čevljih ter v neprijetno presenečenje naših gostilničarjev naročajo limonado. Kot dijakinja na angleških solah jih je imela predavateljica priliko opazovati od vseh strani in dobiti vpogled v njih živje in bitje.
»Na ladjah, pripoveduje predavateljica, sdi vodi od Calaisa do angleškega pristanišča Dovera, sem prvič v življenju videla večjo skupino Angležev, ki se mi je globoko vtisnila v spomin. Predvsem zato, ker v Angliji sami takih nisem videla. Prevladovala so ženske, oblečene v svetle krifce obleke, da so bile kakor ekscitirani ptiči. Delale so vtis bogatih, nedelavnih žensk, ki jih človek zamrzni na prvi pogled. Nisem se zmotila, kajti zvedela sem, da odhajajo na smuko v Švico ali na Tirolesko. V Angliji sami človek nikdar ne srečuje toliko teh ekscitiranih ljudi na kupu. Ljudje so izredno preprosti tipi, zelo mešani, le obleka in vedenje jim vtisneta nekaj skupni pečat. London, kjer se je predavateljica ustavila le za teden dni, se ji je zdel kakor ogromna neobdelana gmota, kjer se prerivajo reke dvonadstropnih avtobusov in ljudi, manjkajo pa vse pariške udobnosti.
»Univerza, kamor sem bila namenjena, je v srednji Angliji v bližini mesta Nottinghama, ki je važno industrijsko središče. Nova univerza stoji uro daleč iz mesta; je privatna univerza, a eno najlepših univerzitetnih poslopj z vsemi potrebnimi stanovanji za študente in profesorje in vsem mogocim komfortom. Nottinghamska univerza je provincialna, to je pravi, da plemiči in bogataši ne prihajajo vanjo. Oni hodijo v Oksford in Cambridge ter dobivajo vse višje državne službe tako, da ostane državni aparat vedno v istih rokah. Študentje, ki študirajo na provincijskih univerzah, grede predvsem v praktične poklice. Študentje provincionalnih univerz se rekrutirajo iz srednjih meščanskih družin in uživajo razne stipendije. Akademski svobode skoro ni. Na splošno so angleški študentje, ko pridejo na univerzo, intelektualno manj razviti kot naši, deloma zaradi posebnosti vzgoje, katere glavni smoter je razvijanje značaja in ne toliko vtrpanje znanja. Študij, ki pri nas traja 4 leta, morajo končati v 3 letih, ker so šolnine izredno visoke.
Dom pomeni iz različnih vzrokov. An-

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

